

PROJEKTO „VĖJO ENERGETIKOS PLĖTRA IR BIOLOGINEI ĮVAIROVEI SVARBIOS TERITORIJOS (VENBIS)“ Nr. *EEE-LT03-AM-01-K-01-004*

veiklos Nr. 2.2.1. „Esamų aktualių tyrimų duomenų apie perinčius, migruojančius, žiemojančius paukščius ir šikšnosparnius analizė“

ATASKAITA

Paukščių ir šikšnosparnių iki VENBIS projekto pradžios nustatytų aktualių tyrimų duomenų iš 53 Lietuvos savivaldybių analizės apžvalga

Rengėjas:

Asociacija Lietuvos ornitologų draugija

2017 m.

Šio darbo tikslas – VENBIS projekto metu užpildyti iki 2015 m. vykdytų paukščių ir šikšnosparnių paplitimo ir gausos pasiskirstymo Lietuvoje tyrimų spragas. Todėl visi stebėtojai ir projekto biologiniai ekspertai pradžioje analizavo iki šios esamus publikuotus šikšnosparnių ir paukščių paplitimo ir gausos pasiskirstymo duomenis. Tai buvo ypač svarbu planuojant efektyvius lauko stebėjimus, atsižvelgiant į santykinai trumpą tyrimų laikotarpį (du metais) ir atskirų sezonų tyrimų aktualijas, kas irgi svarbu per trumpoą atskirą sezoną optimaliai susiplanuoti tyrimų maršrutus, taip surenkant daugiau aktualių duomenų. Esant pakankamai naujiems ir pakankamai aktualiems, kai kurie stebėtojai tokiose vietoje paprasčiausiai nevykdė stebėjimų, o į duomenų kaupimui specialiai sukurtą aplikaciją suvedė jau turimus aktualius duomenis.

Praktinis šios analizės uždavinys:

- Apžvelgti iki 2015 m. pradžiose turimus arba publikuotus duomenis apie saugomas paukščių ir šikšnosparnių rūšis potencialiose VE plėtros zonose (visoje Lietuvoje) veisimosi, migracijos ir žiemojimo metu.

Kadangi tyrimai susiję su VE plėtra, pirmiausiai buvo analizuojama situacija atviruose plotuose, vietas šalia saugomų teritorijų, kad VE plėtra nedarytų neigiamos įtakos jose saugomoms rūšims, taip pat potencialios paukščių ir šikšnosparnių vietos, pvz. šalia vandens telkinių, sąvartynų, užliejamų pievų ir pan. Taip pat didesnis dėmesys buvo skiriamas tikslinėms rūšims, t.y. toms, kurios VE plėtra gali daryti didesnę neigiamą poveikį, kaip besimaitinantys plėšrieji paukščiai, perintys tilvikai ir pan.

Aptikti aktualūs ankstesnių metų duomenys buvo kaupiami specialiai kurtoje duomenų apie paukščių paplitimą ir pasiskirstymą šalyje, stebėjimo duomenų kaupimo bazėje. Stebėtojai turėjo galimybę į duomenų bazę įvesti kaip taškinius ir plotinius stebėjimų duomenis.

Sprendimas – ArcGIS priemonės:

- GIS duomenų bazė **ArcMap >> ArcGIS Online**
- Mobilios darbo vietos išnaudojant **ArcGIS Collector**
(Android ir iOS įrenginiai)

Duomenys bazėje kaupiti laikantis sekančios struktūros:

1. Žiemojantys paukščiai;
2. Migruojantys-skrendantys paukščiai;
3. Migruojantys paukščiai-sankaupos;
4. Perintys paukščiai;
5. Šikšnosparniai.

Archyviniai duomenis apie paukščių ir šikšnosparnių stebėjimus buvo renkami apie visose (53) šalies savivaldybėse, jų registracijų atvejus. Pagrindinis dėmesys vėl buvo skiriamas Natura 2000 tinklui ir potencialioms VE plėtros teritorijoms. Kiekvienas stebėtojas archyvinis duomenis rinko ir analizavo savarankiškai ir remiantis jų išsamumu bei aktualumu, iškart juos suvedė į lauko tyrimų duomenų bazę arba važiavo vėliau į atrinkas

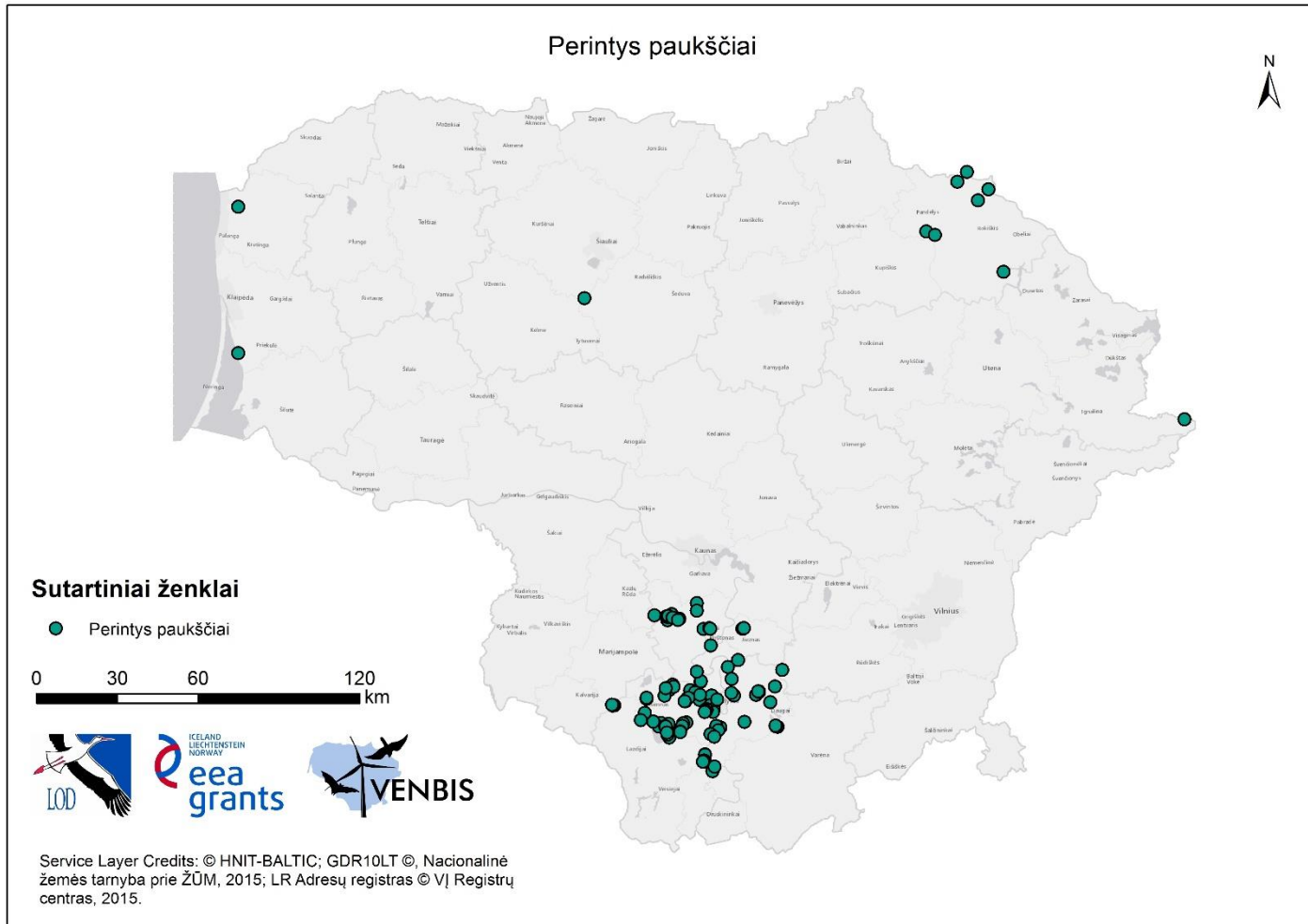

vertingiausias paukščiams vietas ir ten vykdė aktualius lauko stebėjimus. Tuo būdu visi projekto stebėtojai įgyvendino šią veiklą: PTPI darbuotojai – Julius Morkūnas, Gediminas Eigirdas, Gediminas Gražulevičius ir LOD darbuotojai – Gediminas Petkus, Marius Karlonas, Antanas Petraška, Arūnas Čerkauskas, Gintaras Riauba, Mindaugas Kirstukas, Irmina Vaičiūnaitė, Armandas Naudžius, Eglė Pakšytė.

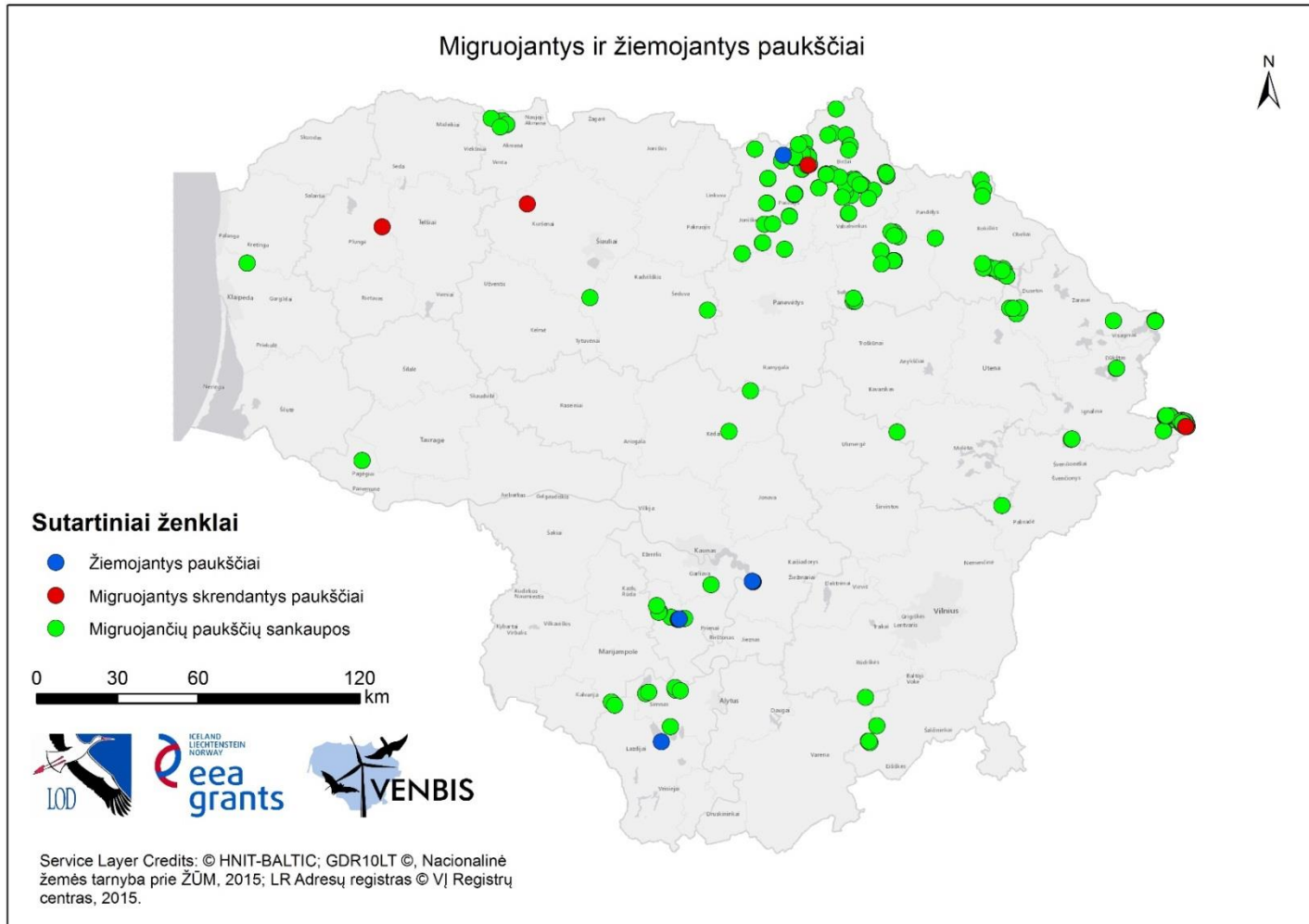
Surinkti archyviniai duomenys iškart buvo vedami į lauko tyrimų duomenų bazę ir jie pateikti žemiau pridėdamuose žemėlapiuose ir lentelėse. Čia reikia atkreipti dėmesį, jog tiek LOD, tiek PTPI stebėtojai nerado publikuotų ir tinkamo detalumo duomenų apie šikšnosparnius, todėl visas istoriškai žinomas radvietes stebėtojai tikrino iš naujo.

Visi suvesti archyviniai duomenys, kaip ir numatyta projekto paraiškoje, perduoti projekto partneriui – PTPI, kuris atsakingas už projekto duomenų bazės ir įrankio konfliktų valdymui, sukūrimą.

Archyviniai perinčių paukščių registracijos taškai.

Archyviniai migruojančių ir žiemojančių paukščių registracijos taškai.

Archyviniai duomenys. Perintys paukščiai

Rūšis	Įrašų sk.	Min kiekis	Max kiekis	Paukščių kiekis (viso)
Didysis Kormoranas - Phalacrocorax Carbo - Great Cormorant	1	40	40	40
Geltongalvė Kielė - Motacilla Citreola - Citrine Wagtail	1	2	2	2
Griežlė - Crex Crex - Corn Crake	11	1	3	15
Gulbė Giesmininkė - Cygnus Cygnus - Whooper Swan	5	1	280	284
Juodasis Gandras - Ciconia Nigra - Black Stork	2	1	2	3
Juodasis Peslys - Milvus Migrans - Black Kite	3	1	2	4
Juodoji Žuvėdra - Chlidonias Niger - Black Tern	2	15	20	35
Jūrinis Erelis - Haliaeetus Albicilla - White-Tailed Eagle	6	1	2	6
Kovas - Corvus Frugilegus - Rook	4	26	96	220
Kukutis - Upupa Epops - Eurasian Hoopoe	2	1	1	2
Kurapka - Perdix Perdix - Grey Partridge	4	1	2	6
Mažasis Erelis Rėksnys - Aquila Pomarina - Lesser Spotted Eagle	5	1	1	5
Mažoji Žuvėdra - Sternula Albifrons - Little Tern	1	15	15	15
Nendrinė Lingė - Circus Aeruginosus - Western Marsh Harrier	19	1	4	27
Paprastasis Pelėsakalis - Falco Tinnunculus - Common Kestrel	2	1	1	2
Paprastoji Pempė - Vanellus Vanellus - Northern Lapwing	14	1	2	15
Perkūno Oželis - Gallinago Gallinago - Common Snipe	3	1	1	3
Pievinė Lingė - Circus Pygargus - Montagu'S Harrier	1	1	1	1
Pilkasis Garnys - Ardea Cinerea - Grey Heron	1	70	70	70
Pilkoji Antis - Anas Strepera - Gadwall	1	2	2	2
Pilkoji Gervė - Grus Grus - Common Crane	8	1	2	9
Pilkoji Žąsis - Anser Anser - Greylag Goose	7	2	30	84
Rudagalvis Kiras - Larus Ridibundus - Black-Headed Gull	4	5	450	755
Rudasis Peslys - Milvus Milvus - Red Kite	1	1	1	1

Sketsakalis - Falco Subbuteo - Eurasian Hobby	2	1	1	1
Upinė Žuvėdra - Sterna Hirundo - Common Tern	5	7	60	147
Urvinė Kregždė - Riparia Riparia - Sand Martin	5	10	80	200
Vapsvaėdis - Pernis Apivorus - European Honey Buzzard	1	10	80	0

Archyviniai duomenys. Migruojančių paukščių suraukos

Rūšis	Įrašų sk.	Min kiekis	Max kiekis	Paukščių kiekis (viso)
Amalinis strazdas - Turdus viscivorus - Mistle Thrush	1	60	60	60
Ausuotasis Kragas - Podiceps Cristatus - Great Crested Grebe	1	167	167	167
Baltakaktė Žąsis - Anser Albifrons - Greater White-Fronted Goose	29	6	7000	46476
Baltasis Gandras - Ciconia Ciconia - White Stork	1	300	300	300
Baltasparnė Žuvėdra - Chlidonias Leucopterus - White-Winged Tern	3	26	100	216
Didysis Baltasis Garnys - Egretta Alba - Great Egret	2	120	300	420
Didysis Dančiasnapis - Mergus Merganser - Common Merganser	2	73	350	423
Didysis Kormoranas - Phalacrocorax Carbo - Great Cormorant	2	300	400	700
Didžioji Antis - Anas Platyrhynchos - Mallard	2	44	1500	1544
Didžioji Kuolinga - Numenius Arquata - Eurasian Curlew	2	7	70	77
Dirvinis Sėjikas - Pluvialis Apricaria - European Golden Plover	43	7	2900	16765
Eurazinė Cyplė - Anas Penelope - Eurasian Wigeon	5	36	1500	3324
Gaidukas - Philomachus Pugnax - Ruff	4	4	230	289
Gulbė Giesmininkė - Cygnus Cygnus - Whooper Swan	18	20	172	1488
Gulbė Nebylė - Cygnus Olor - Mute Swan	3	110	200	460
Juodakrūtis Bėgikas - Calidris Alpina - Dunlin	2	59	59	118
Juodasis Gandras - Ciconia Nigra - Black Stork	1	12	12	12
Juodoji Žuvėdra - Chlidonias Niger - Black Tern	1	130	130	130

Jūrinis Erelis - <i>Haliaeetus Albicilla</i> - White-Tailed Eagle	2	10	16	26
Klykuolė - <i>Bucephala Clangula</i> - Common Goldeneye	2	2	2	4
Kuoduotoji Antis - <i>Aythya Fuligula</i> - Tufted Duck	4	20	1300	2820
Mažasis Baltasis Garnys - <i>Egretta Garzetta</i> - Little Egret	1	1	1	1
Mažasis Bėgikas - <i>Calidris Minuta</i> - Little Stint	1	16	16	16
Mažoji Gulbė - <i>Cygnus Columbianus</i> - Tundra Swan	3	25	58	133
Nuodėgulė - <i>Melanitta Fusca</i> - Velvet Scoter	2	17	19	36
Paprastasis Gričiukas - <i>Limosa Limosa</i> - Black-Tailed Godwit	3	5	41	55
Paprastasis kikielis - <i>Fringilla coelebs</i> - Common Chaffinch	1	40	40	40
Paprastasis Kiras - <i>Larus Canus</i> - Mew Gull	2	38	70	108
Paprastasis varnėnas - <i>Sturnus Vulgaris</i> - Common Starlin	1	900	900	900
Paprastoji Pempė - <i>Vanellus Vanellus</i> - Northern Lapwing	21	3	1000	5730
Pilkasis Garnys - <i>Ardea Cinerea</i> - Grey Heron	3	50	130	280
Pilkoji Gervė - <i>Grus Grus</i> - Common Crane	10	62	800	3862
Pilkoji Žąsis - <i>Anser Anser</i> - Greylag Goose	2	230	230	460
Rudagalvė Antis - <i>Aythya Ferina</i> - Common Pochard	3	6	300	406
Rudagalvė Kryklė - <i>Anas Crecca</i> - Eurasian Teal	4	5	600	798
Sakalas Keleivis - <i>Falco Peregrinus</i> - Peregrine Falcon	1	1	1	1
Šaukštasnapė Antis - <i>Anas Clypeata</i> - Northern Shoveler	3	2	95	137
Smailiauodegė Antis - <i>Anas Acuta</i> - Northern Pintail	5	21	250	454
Tamsusis Tilvikas - <i>Tringa Erythropus</i> - Spotted Redshank	2	13	15	28
Tikutis - <i>Tringa Glareola</i> - Wood Sandpiper	1	100	100	100
Trumpasnapė Žąsis - <i>Anser Brachyrhynchus</i> - Pink-Footed Goose	1	4	4	4
Žaliakojis Tulikas - <i>Tringa Nebularia</i> - Common Greenshank	2	18	20	38
Želmeninė Žąsis - <i>Anser Fabalis</i> - Bean Goose	21	10	8000	29123
Žiloji Antis - <i>Aythya Marila</i> - Greater Scaup	1	16	16	16

Archyviniai duomenys. Skrendantys - migruojantys paukščiai

Rūšis	Įrašų sk.	Min kiekis	Max kiekis	Paukščių kiekis (viso)
Dirvinis Sėjikas - Pluvialis Apricaria - European Golden Plover	1	230	230	230
Pilkoji Gervė - Grus Grus - Common Crane	1	60	60	60
Smilginis Strazdas - Turdus Pilaris - Fieldfare	1	15	15	15
Tūbuotasis Suopis - Buteo Lagopus - Rough-Legged Buzzard	1	1	1	1

Archyviniai duomenys. Žiemojantys paukščiai

Rūšis	Įrašų sk.	Min kiekis	Max kiekis	Paukščių kiekis (viso)
Didysis Dančiasnapis - Mergus Merganser - Common Merganser	1	1	1	1
Didžioji Antis - Anas Platyrhynchos - Mallard	1	23	23	23
Gulbė Giesmininkė - Cygnus Cygnus - Whooper Swan	2	27	77	104
Klykuolė - Bucephala Clangula - Common Goldeneye	1	101	101	101
Laukys - Fulica Atra - Eurasian Coot	1	7	7	7
Mažoji Gulbė - Cygnus Columbianus - Tundra Swan	1	22	22	22
Plėšrioji Medžarkė - Lanius Excubitor - Great Grey Shrike	1	1	1	1